

A/182

ИНВЕНТАРЕНЪ
№ 7422

ОТЧЕТЪ

НА

БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА

ЗА

1884.

1993 XII 10

1991 XI 10

СОФИЯ
ДЪРЖАВНА ПЕЧАТНИЦА
1885.

БИБЛИОТЕКА НА Б. Н. БАНКА

ИНВЕНТАРЬ
№

СТЕНД

10 ЛЕК 1068

35462-35484

ИНВЕНТАРЕНЬ
№ 35462

16 ФЕВ. 1955

10 VII 1961

ИНВЕНТАРЬ

Българска Народна Банка

№ 1086.

До Господина Министра на Финанситѣ.

Господине Министре,

Имаме честь, съгласно съ чл. 35 отъ дѣйстви-
ющійтъ уставъ на Българската Народна Банка,
да ви представимъ годишната смѣтка на въвврен-
ното намъ кредитно учреждение за 1884 г.

Презъ тая послѣдня година първийтъ клонъ на
това учреждение се отвори въ Руссе. Тоя клонъ,
както ви е познато, дѣйствува вече редовно отъ
1 май 1884 г. насамъ.

Предъ видъ на това обстоятелство, ние счетохме
за нужно, въ привожданиетѣ на цифровитѣ данни,
относително до разнитѣ операции на Банката прѣзъ
минѣлата година, да показваме отдѣлно ония на
Руссенскій клонъ, за да можете да си съставите
едно мнѣние за осмомѣсечната дѣятелность на ка-
заний клонъ.

При това, за първъ пѣтъ, ние правимъ и едно
сравнение между операциитѣ на Банката прѣзъ
двѣтъ послѣдни години.

§ 1. Общо количество на операциитѣ.

Общото количество на операциитѣ на Българската Народна Банка за 1884 година е било:	
въ София лева	77,381,315.91
„ Руссе „	13,634,662.89
	<hr/>
Всичко лева	91,015,978.80

Общото количество на операциитѣ презъ 1883 г. е било . 71,802,056.55

Повече презъ 1884 г. лева	19,213,922.25
Движението на кассата презъ 1884 г. е достигъжло:	
въ София лева	40,530,015.83
„ Руссе „	9,008,074.28
	<hr/>
Всичко лева	49,538,090.11

количество, което се разлага както слѣдва:

Постъпили въ кассата —	
въ София лева 20,487,100.45	} 25,156,882.36
„ Руссе „ 4,669,781.91	
Излѣзли изъ кассата —	
въ София лева 20,042,915.38	} 24,381,207.75
„ Руссе „ 4,338,292.37	
	<hr/>
	49,538,090.11

Прѣзъ 1883 г. движението на кассата е било:	
постъпили лева 13,649,476.85	} 27,895,859.62
излѣзли „ 14,246,382.77	
Повече въ 1884 г. лева	<hr/>
	21,642,230.49

§ 2. Текущи смѣтки безлихвенни.

Прѣзъ минълата година сж били внесени отъ правителството, както и отъ разни лица и

учреждения, въ текуща безлихвенна смѣтка при Банката:

въ София	лева	15,253,764.08
„ Руссе	„	226,770.67

Всичко лева 15,480,534.75

Въ 1883 г. имало е всичко лева 10,601,769.53

Разлика въ полза на 1884 г. 4,878,765.22

Внесенитѣ правителствени фондове презъ 1884 сж се възкачили на лева . . . 4,338,911.85

Презъ 1883 г. сж били внесени 4,236,996.60

Повече въ 1884 г. лева 101,915.25

До края на 1884 г. обаче, правителството си е взело надирѣ не само горнитѣ 4,338,911 лева и 85 ст., нъ още и една значителна часть отъ паритѣ, които прѣзъ по-прежнитѣ години е било внесло въ Банката. И дѣйствително, правителството е имало въ Банката:

на 31 декемврий 1883 г.	лева	4,451,301.47
-------------------------	------	--------------

„ 31 „ 1884 г.	„	2,238,421.31
----------------	---	--------------

Върнати презъ 1884 год.	лева	2,212,880.16
-------------------------	------	--------------

§ 3. Лихвенни влогове.

На 26 януарий 1884 г., по наше предложение и разрѣшение на Министерството на Финанситѣ, се възстанови практиката, предписана отъ дѣйствующийтъ уставъ на Банката, да се плащатъ лихви на срочнитѣ и безсрочни влогове.

Опитътъ доказа, че съ това възстановение Банката е отговорила на една належаща нужда, тъй

като значително е било числото на лицата и учрежденията, които сж внесли располагаемитѣ си фондове подѣ лихва въ Банката. Внесени сж слѣдующитѣ количества:

въ София	лева	1,828,987.20
„ Руссе	„	485,787.07
Всичко		<u>2,314,774.27</u>

§ 4. Заеми подѣ залогѣ.

Прѣзъ 1884 г. Българската Народна Банка е дала на заемѣ подѣ залогѣ на цѣнни книги и скъпоцѣнни вещи:

въ София	лева	119,397.51
„ Руссе	„	119,290.00
Всичко лева		<u>238,687.51</u>
Въ 1883 г. тя е била дала „		143,318.57
Разлика въ полза на 1884 г.	лева	<u>95,368.94</u>

§ 5. Сконтиране полици и други обвезателства.

Едно значително увеличение се забѣлѣзва въ тоя клонѣ отѣ операциитѣ на Банката. И дѣйствително, прѣзъ послѣдната година Банката е сконтирала:

въ София	2484	полици и пр. за л.	3,899,186.21
„ Руссе	419	„ „ „ „	1,763,515.25
Всичко	<u>2903</u>	„ „ „ „	<u>5,662,701.46</u>
А въ 1883 г. тя е била сконтирала	1106	„ „ „ „	<u>2,649,260.16</u>
Повечевъ 1884 г.	1797	„ „ „ „	<u>3,013,441.30</u>

И за тая година, каквото и за 1883, наша приятна длъжност е да ви явимъ, че сравнително много малко полици сж били протестирани отъ тия, които Банката е била сконтирала. Почти всички тия полици, които сж били протестирани, или защото издателитѣ имъ сж били закъснѣли съ исплащанието имъ, или защото сж погрѣшили надежа имъ, испостѣ сж били уредени безъ щета за Банката. Исклучение съставляватъ само 7 полици за едно количество отъ лева 36,985.40 ст. които на 31 декемврий 1884 год. не сж били още издължени. И за тѣхъ обаче нѣма никакъвъ страхъ, тѣй като, както издателитѣ, тѣй и жирантитѣ имъ, сж лица състоятелни, собственици на имоти, които струватъ много повече отъ количествата, за които тѣ сж се задължили предъ Банката.

§ 6. Прѣпращание пари вътрѣ и вънъ отъ Княжеството.

а) Вътрѣ въ Княжеството.

Банката прѣвъ 1884 г. е прѣвиратила съ парични искания срѣшу разни ковчежничества и съ заповѣди срѣшу сѣдалището въ София или клона въ Руссе слѣдующитѣ количества:

отъ София съ	1473	теглени	лева	7,709,824.57
„ Руссе „	193	„	„	941,878.28
Всичко .	1666	„	„	8,651,702.85
Презъ 1883 г. прѣ- ратени сж били	1048	„	„	10,374,274.79
				<hr/>
			Повече въ 1883 г.	1,722,571.94

Тая разлика въ полза на 1883 г., обаче, е само видима, а не и дѣйствителна, тъй като въ цифрата 10,374,274.79 прѣзь 1883 г. влизаха около 3,700,000 лева, теглени срѣщу Руссенското ковчежничество за посрѣщане нашитѣ нужди отъ пари въ странство. Малкото парични искания отъ тоя родъ, които сме издали прѣзь 1884 г. прѣди отварянието на Руссенский клонъ, не влизатъ въ цифрата 8,651,702.85, тъй щото дѣйствителната разлика въ полза на 1884 година е отъ около 2,000,000 лева.

б) Вънъ отъ Княжеството.

Презъ 1884 год. прѣвратени сж били, чрезъ чекове, писменнѣ или телеграфически заповѣди, срещу разнитѣ ни корреспонденти въ странство, слѣдующитѣ количества:

отъ София съ 3364 заповѣди лева	5,311,709.77
„ Руссе „ 668 „ „	642,775.35
Всичко . 4032 „ „	5,954,485.12
Прѣзь 1883 г. прѣ- пратени сж били) 2697 „ „	6,678,922.12
Повече въ 1883 г. лева	724,437.00

Тая разлика произлиза отъ това, че презъ 1884 г. правителството не е направило такива голѣми преводи на пари за странство, каквото прѣзь 1883 год. Преводитѣ на частнитѣ лица прѣзь 1884 г. сж по-значителни отъ ония прѣзь 1883 година.

§ 7. Купуване на теглителници срѣщу странство.

Българската Народна Банка прѣзъ послѣдната година е купила срещу странство:

въ София	142 мѣнителници за лева	743,009.63
„ Руссе	93 „ „ „	915,485.56
Всичко	. 235 „ „ „	<u>1,658,595.19</u>
Прѣзъ 1883 г.)	171 „ „ „	1,858,815.73
та е била купила)		
Разлика въ полза на 1883 г.	„	<u>200,220.54</u>

Това незначително намаление се дължи не само на уменьшението на износната търговия на България, нѣ и на по-голѣмото внимание, което се е обърнѣло прѣзъ 1884 г. върху солидността на издателитѣ и жирантитѣ на покупенитѣ теглителници.

§ 8. Акции и други цѣнности вложени за пазение.

Прѣзъ 1884 г. сж били вѣврени на Банката за пазение:

въ София	цѣнности за лева . . .	20,500.—
„ Руссе	„ „ „ . . .	293,270.—
	Всичко .	<u>313,770.—</u>
Прѣзъ 1883 г.	е било внесено за лева	238,484.—
Разлика въ полза на 1884 г.	лева	<u>75,286.—</u>

§ 9. Полици за събиране (инкасиране).

Отъ разни лица Банката е получила за инкасиране прѣзъ 1884 г.:

въ София	2053	полицѣ	за лева	804,280.62
„ Руссе	1176	„	„	760,959.10
Всичко	<u>3229</u>	„	„	1,565,239.72
Прѣзь 1883 г. } тя е имало }	630	„	„	486,626.92
Повече въ 1884 г.	<u>2599</u>	„	„	1,078,612.80

§ 10. Аванси на земледѣлчески каси и общински управления.

По заповѣдь на правителството Банката прѣзь 1884 г. е авансирала на земледѣлческитѣ каси лева 2,118,617.28

прѣзь 1883 г. тя е била авансирала лева 315,111.—

Повече въ 1884 г. 1,803,506.28
отъ които една значителна часть е била дадена на Источно-Румелийското правителство за тамошнитѣ земледѣлчески каси.

Прѣзь 1884 год. никакъвъ авансъ не е билъ направенъ на общински управления. Въ 1883 г. имало е само единъ авансъ отъ 50,000 лева на Софийското градско управление.

Прѣзь 1884 г. сж подновявани само заемитѣ, направени на разнитѣ общински управления, и цѣлото количество на които фигурира въ тукъ приложенитѣ балансъ на 31 декемврий 1884 г.

§ 11. Балансътъ на 31 декемврий 1884 г.

За неизлишно считаме, относително до нѣкои пера отъ тоя балансъ, да ви дадемъ слѣдующитѣ обяснения:

1) цѣннитѣ ефекти състоятъ отъ 92 акции на Ромѣнската Народна Банка, купени за смѣтка на въвѣренното намѣ кредитно учреждение още прѣзъ 1882 г. Тѣ бѣхъ всичко 152; 60-тѣ продадохми прѣзъ 1884 г. щомъ намѣрихме цѣната, по която бѣха купени (около 1428 фр. едната). Не сварихме да продадемъ всичкитѣ, тѣй като цѣната имъ скоро спаднѣ. Тя е днесъ около 1240 фр., и

2) количеството отъ 7500 лева, което личи като общи разности въ актива на Банката, отговаря на оная частъ отъ наема за Софийското помѣщение на Банката, която съразмѣрно се пада на 1885 г., тѣй като тоя наемъ е билъ прѣдплатенъ до 11 ноемврий 1885 г.

§ 12. Размѣри на сконтото и лихвитѣ.

По наше прѣдложение, Министерството на Финанситѣ на 26 януарий 1884 г. утвърди намалението, както на сконтото, тѣй и на лихвата, която зима Банката за заемитѣ си, отъ 9 на 8⁰/₀ на годината.

Тоя размѣръ отъ 8⁰/₀ е останѣлъ непромѣненъ прѣзъ цѣлата година.

Тѣй сѣщо по наше прѣдложение, Министерството на 26 януарий 1884 г. утвърди слѣдующитѣ размѣри на лихвитѣ, които плаща Банката на безсрочнитѣ и срочни влогове:

за безсрочнитѣ	4 ⁰ / ₀	на година
„ срочнитѣ отъ 6 мѣсеца	4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	„ „
„ „ „ година	5 ⁰ / ₀	„ „

И тия размѣри останѣха непромѣнени прѣзъ цѣлата година.

При всичкото намаление на сконтото и плащанieto лихви за вносянитѣ въ Банката влогове, печалбитѣ на това кредитно учреждение презъ 1884 г., далечъ отъ да се намалятъ, сж се удвоили.

§ 13. Печалби.

Цѣлото количество на печалбитѣ на Банката прѣзъ 1884 г. се въскачва:

въ София	на лева	684,535.47
„ Руссе	„ „	58,557.41

Всичко лева . 743,092.88

прѣзъ 1883 г. печалбитѣ сж били „ 359.174.66

Повече прѣзъ 1884 г. лева 383,918.22

Разноснитѣ прѣзъ 1884 г. сж се въскачили:

въ София	на лева	106,858.54
„ Руссе	„ „	32,192.96

Всичко лева . 139,051.50

количество, което се разлага тъй:

заплати	87,993.51
вещественни	42,500.99
наемъ	8,557.—

Всичко лева . 139,051.50

Разноснитѣ въ 1883 г. сж били „ 59,285.71

Повече въ 1884 г. лева . 79,765.79

Това увеличение на разноснитѣ се дължи: 1) на отварянието клона въ Руссе; 2) на увеличението числото на чиновницитѣ въ Софийското сѣдалище,

увеличение предизвикано отъ разширението на операцитѣ на Банката, и 3) на повечето вещественни разности и повечето наемъ, платени презъ 1884 г. сравнително съ 1883 г.

Като спаднемъ разносикитѣ отъ печалбитѣ, намираме слѣдующитѣ количества, които прѣдставяватъ чиститѣ печалби:

	въ 1884 г.	въ 1883 г.
Печалби . . лева	743,092.88	лева 359,174.66
Разности . . „	139,051.50	„ 59,285.71
Чисти печалби „	<u>604,041.38</u>	<u>299,888.95</u>

Повече въ 1884 г. лева 304,152.43

Споредъ чл. 37 отъ устава на Банката, количеството на чиститѣ печалби за 1884 г. се распрѣдѣля тѣй:

25% на запасний капиталъ	лева	151,010.34
75% „ основний	„	<u>453,031.04</u>
	Лева .	604,041.38

Капиталътъ на Банката се увеличава слѣдователно тѣй:

Основний капиталъ	лева	2,935,815.94
Запасний	„ „	<u>563,175.13</u>
	Всичко .	3,498,991.07

Благоволѣте да приемете, Господине Министре, увѣрение въ отличното ни къмъ васъ почитание.

СОФИЯ, 5 мартъ 1884 година.

Директоръ: **Ив. Ев. Гешовъ.**
Контрольоръ: **Исидоръ В. Михайловичъ.**

на Българската Народна Банка

А К Т И В Ъ	Софийско сѣдалище		Русенский клонъ		Всичко	
	лева	ст.	лев	ст.	лева	ст.
Каса	1,221,129	44	331,489	54	1,552,598	98
Сконтирани полица	2,239,921	86	916,547	79	3,156,469	65
Заеми подъ залогъ	106,837	27	54,790	—	161,627	27
Заеми на земеделъч. каси	3,135,083	75	—	—	3,135,086	75
Заеми на общ. управления	1,104,592	58	—	—	1,104,592	58
Текущи смѣтки лихвенни	1,029,141	86	—	—	1,029,141	86
Корреспонденти	301,341	24	47,601	55	348,942	78
Цѣпни ефекти	130,191	35	—	—	130,191	35
Банковъ клонъ	1,094,190	25	—	—	1,094,190	25
Мобили на Банката	7,681	30	3,514	58	11,195	88
Общи разноси	7,500	—	—	—	7,500	—
Разни	22,575	03	—	—	22,575	03
	10400168	93	1,353,943	46	11754112	39

ДАНСЪ

на 31 декемврий 1884 година.

П а с с и в ъ	Софийско сѣдалище		Русенский клонъ		Всичко	
	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.
	Капиталъ на Банката	2,894,949	69	—	—	2,894,949
Смѣтки съ правителството	2,238,411	31	—	—	2,038,421	81
Влогове лихвенни	1,180,993	46	179,348	91	1,360,342	37
Текущи смѣтки безлихвенни	3,508,127	54	51,818	—	3,559,945	54
Банката	—	—	1,094,190	25	1,095,190	25
Лихви и разни печалби	577,676	93	26,364	45	<u>604,041</u>	38
Разни	—	—	2,221	85	2,221	85
	10400168	93	1,353,943	46	11754112	39